

Faktaunderlag: Ojämlig tillgång till vård i Halland

Sjukhusläkarföreningen i Varberg är allvarligt oroad över nedrustningen av viktiga specialistfunktioner vid Varbergs sjukhus. Detta beror både på organisatoriska förändringar som leder till att allt mer av den specialiserade vården förläggs till länssjukhuset i Halmstad och på att viktiga nyckelfunktioner inte återbesätts vid pensionsavgångar. Utvecklingen är särskilt bekymmersamt mot bakgrund av att Varbergs sjukhus har mer än halva Hallands befolkning som upptagningsområde. Det blir en ojämlig vård, där de norra länsdelarna missgynnas.

- Sedan årsskiftet 2009/2010 hänvisas akuta ortopedpatienter till Halmstad nattetid. Detta innebär i praktiken att även patienter som är i behov av akuta ortopediska operationer hänvisas till Halmstad redan från 19-20-tiden på kvällen.
- All aortakirurgi förläggs av organisatoriska skäl till Halmstad, trots att det på Varbergs sjukhus finns mycket god kärllkirurgisk kompetens, som ett resultat av ett mångårigt informellt samarbete inom kärllkirurgi mellan Varbergs sjukhus och Sahlgrenska sjukhuset.
- Organisationsförändringarna innebär även att speciallisttjänsten i palliativ medicin på sikt inte kommer att återbesättas.
- Sedan sommaren 2009 hänvisas barn i åldern 3 månader till 18 år till akutmottagningen i Halmstad nattetid, på grund av att en jourlinje togs bort i Varberg.

Hallänningarna blir fler, särskilt i norra länsdelen...

Hallands två akutsjukhus har i stort sett lika stora upptagningsområden. Räknat i antal invånare är upptagningsområdet något större i den norra länsdelen, vilket innebär att cirka 152 000 invånare tillhör norra länsdelen (sjukhuset i Varberg) och cirka 145 000 tillhör södra länsdelen (länssjukhuset i Halmstad).

I tabellen nedan har vi valt att utgå från att patienter från Falkenberg de fördelar sig lika mellan de två akutsjukhusen.

	Antal invånare 2009	Ökning jämfört med 2008
Falkenberg	40 739	288
Halmstad	91 087	846
Hylte	10 277	4
Kungsbacka	73 938	1264
Laholm	23 345	87
Varberg	57 439	766
Halland totalt	296 825	3 253

Källa: SCBs befolkningsstatistik

Befolkningen har mellan 2008 och 2009 ökat mest i de norra länsdelarna, med 2 174 personer. I de södra länsdelarna ökade befolkningen med 1 081 personer.

... och vårdbehovet ökar

När antalet hallänningar blir fler ökar även behovet av sjukvård. Till detta bidrar även att det finns något fler i åldrarna 75+ i Halland jämfört med riksgenomsnittet.

Hallänningarna har högst medelålder i Sverige. Jämfört med riksgenomsnittet finns något fler i åldern 75+ i Halland, vilket är glädjande men även medför ett ökat vårdbehov. Om 5-10 år, när 40-talisterna är i 70-årsåldern, kommer vårdbehovet att öka ytterligare.

Källa: Landstinget i Halland, Årsredovisning 2009.

Sjukhusen producerar allt mer vård...

Landstingets årsredovisningar för åren 2008 och 2009 visar att allt mer kvalificerad sjukvård produceras i både Varberg och Halmstad. Som mått används så kallade DRG-poäng (diagnosrelaterade grupper för slutenvård). DRG kan beskrivas som ett viktat mått som både tar hänsyn till diagnoser och åtgärder.

	Sjukhusets uppdrag 2009, DRG	Utfört 2009, DRG	Utfört 2008, DRG
Sjukhuset i Varberg	17 105	17 853	17 180
Länssjukhuset i Halmstad	23 475	24 053	22 694

Källa: Landstinget i Halland, årsredovisningarna 2008 och 2009.

Tabellen visar att båda akutsjukhusen ökat sin sjukvårdsproduktion, som ett resultat av ökat vårdbehov. För båda sjukhusen överskrider den faktiskt producerade vården uppdragen från landstinget. Antalet DRG i slutenvården påverkas i hög grad av landstingets beslut om var olika typer av specialiserad sjukvård ska ske.

Länssjukhuset i Halmstad tar emot fler patienter till akutmottagningen, 35 943 under 2009. Till Varberg sökte under samma år 28 161 personer akutsjukvård. (Källa: Årsbokslut för länssjukhuset i Halmstad 2009 och internstatistik, akutkliniken i Varberg. En del av förklaringen till skillnaden är att barn under 18 år hänvisas till akutmottagningen i Halmstad.

... men resurserna ökar inte i motsvarande grad

Sjukvårdskostnaderna är låga i Halland. År 2008 låg Halland klart under riksgenomsnittet, Sjukvårdskostnaderna låg 2008 i Halland klart under riksgenomsnittet på 20 098 kronor per invånare och år. Hallänningarna betalade 19 347 kronor, vilket gör att Halland ett av de fem landsting i Sverige där invånarna betalar minst för sjukvården. (Även primärvården ingår i kostnaderna.) Källa: Statistik om hälso- och sjukvård samt regional utveckling 2008. Sveriges kommuner och landsting, SKL, 2010.

De små och ojämnt fördelade resurserna har lett till en svår vårdplatsbrist. I Varberg har 15 vårdplatser omfördelats från kirurgkliniken till medicinkliniken, trots detta har det förekommit överbeläggningar på medicinkliniken 30% av dagarna de senaste tre månaderna.

Stor skillnad i bemanning

Läkarbemanningen är betydligt lägre på sjukhuset i Varberg än på länssjukhuset i Halmstad, trots att upptagningsområdena är jämstora och de båda akutmottagningarna har likartad belastning. Följande statistik visar bemanningen på medicinklinikerna i Varberg och Halmstad. (Antal personer, uppgifterna gör inte åtskillnad på hel- och deltider.)

	Sjukhuset i Varberg	Länssjukhuset i i Halmstad
Överläkare/specialister	28	46
ST-läkare	8	11
AT-läkare	8	8
Vikarierande leg. läkare	0	2
Övriga vikarierande underläkare (läkarstudenter)	0 (+ 9 sommarvikarier)	4-5 (totalt 12 på sommaren)
SUMMA	44	71-72

Källa: Landstinget i Halland, intranätet.

Belastningen på medicinkliniken och akutmottagningen är särskilt tung under sommarmånaderna, då invånarantalet ökar i Halland på grund av sommargästerna. Juli är årets tyngsta månad för akutmottagningen i Varberg. År 2008 sökte 1192 patienter med internmedicinska symtom till

akutmottagningen i Varberg under juli månad, vilket exempelvis kan jämföras med september månad samma år, då antalet patienter var 971. *Källa: Ledningsbolaget i Skandinavien: Produktionsplanering för patienter på medicinkliniken i Varberg, maj 2009.*

Mot bakgrund av den tunga belastningen sommartid är det särskilt problematiskt att sjukhuset i Varberg inte har något tillskott av vikarier under semestermånaderna.

Oro för framtiden

Befolkningsprognoserna för Halland visar att befolkningen fortsätter att växa. Dessutom stiger medelåldern kraftigt. Om utvecklingen fortsätter som i dag är det främst den norra länsdelen som kommer att växa. I det perspektivet är en fortsatt nedrustning av sjukhuset i Varberg ytterst bekymmersam.

Hittills har landstinget sagt sig vilja värna om båda akutsjukhusen i länet. Samtidigt antyder landstingsledningen motsatsen:

En stor del av vården förväntas även kunna ges i närsjukvården, vilket kan skapa utrymme för en utveckling av den specialiserade vården där den medicinska specialiseringen förväntas fortsätta. **Detta kan innebära att verksamheter bör koncentreras till ett ställe i Halland**, både ur kvalitetssynpunkt och ur ekonomisk synpunkt. *Källa: Landstinget i Halland: Årsredovisning 2009.*

Sjukhusläkarföreningen i Varberg vill nu att landstingsledningen talar klarspråk om framtiden för Varbergs sjukhus. Det behövs två fullvärdiga akutsjukhus i Halland. Då behövs också resurser för att tillgodose den växande befolkningens behov av akutsjukvård och specialiserad vård.

Sammanställningen gjord av:

Helene Thornblad, kommunikatör på Sjukhusläkarföreningen.

Kontakt: 08-790 34 51, 070-520 22 24.

Sjukhusläkarföreningen